

Helyi piacok Magyarországon

Helyzetértékelés, tanulságok, javaslatok

Készült: Budapest II. kerülete Pesthidegkút városrészében, egy független civilekből álló, önkéntes csoport, a Pesthidegkúti Polgárok Országos Közügyekért tagjai műhelymunkájának eredményeként.

Írta: Szilágyi Zsolt

Az írás Internet elérhetősége: <http://pepok.hu/>

Budapest, 2017. május 21.

Tartalom

Bevezető	4
Mi tette indokolttá a helyi piacok elindítását?	5
Törvényi vonatkozások.....	5
A termelői piacokra vonatkozó 40km-es régió határokról	7
A termelői piac üzemeltetésének engedélyeztetése	7
A termelői piac üzemeltetőkről és árusokról.....	9
A kiskert tulajdonosokról.....	10
Üzemeltetési tapasztalatok	12
Vásárlók	14
Javaslatok.....	15

Bevezető

Az utóbbi közel harminc esztendőben a multi élelmiszerkereskedelmi láncok elárasztották Magyarországot kétes, megkérdőjelezhető, sok esetben rossz minőségű, ismeretlen eredetű élelmiszerekkel.

Ugyancsak ebben az időszakban kialakult viszonyok között a hazai agrártermékek és feldolgozott agrártermékek lakossági piaci árának körülbelül 60%-a felvásárlókon keresztül a feldolgozókhöz és a kereskedőkhöz kerül és csupán 40% marad a termelőknél. Hozzávetőlegesen a 60%-ból mintegy 20% a feldolgozóknál, a többi pedig a kereskedőknél csapódik le. A termelői helyi piacokon a gazda és a vásárló közvetlen kapcsolatban vannak. (Rövid Értékesítési Lánc – RÉL) A bevétel teljes körűen a gazdákhöz, a termelőkhöz jut.

Amennyiben a termelőket és fogyasztókat úgymond országos léptékben sikerül közelebb hozni egymáshoz, kikapcsolva, illetve minimalizálva a kereskedelem lefölöző hasznát – amely részben jogos, de nagyobb részben a helyzeti előnnyel való visszaélésből adódik – mindkét fél, a termelő és a fogyasztó is jól járnak. Tágabb értelemben ez az ország egészének is előnyös, mert a belső piac erősödhet általa és a fogyasztók egészséges hazai élelmiszerekhez juthatnak. Munkahelyek keletkeznek, családok megélhetése, a vidék életminősége javulhat, sőt ezáltal bizonyos mértékben a gazda családok gyermekvállalási kedve is nőhet.

A vidék és a város összetartoznak. Egyik a másik nélkül nem létezhet. Egy közösségben, egy nemzetben a munkásnak, legyen az ipari, szolgáltatásban tevékenykedő, mezőgazdaságban dolgozó, vagy szellemi munkás, szolidárisnak kell lennie a másikkal. A helyi-piac mozgalom tesz azért, hogy ez az összetartozási érzés erősödjön és a későbbiek során egy valódi és erőteljes szövetkezeti mozgalmá fejlődjön. Mert tudjuk, hogy amennyiben: „...a szövetkezeti mozgalom és a szövetkezeti tevékenység lényegét vizsgáljuk, úgy elsősorban azt kell megjegyeznünk, hogy a szövetkezet a kisemberek társulása, tömörülése, az önszegély alapján és az érdekek kölcsönös védelme céljából ...” (dr. Szilágyi László, 1900-1982) természetesen elvárható, hogy az ilyen típusú,

alulról szerveződő szövetkezeti mozgalom kiteljesedését felülről az állam erkölcsileg, törvényekkel, és pénzeszközökkel is segítse.

A hazai helyi-piaci mozgalom megerősödése egy ideális kezdőlépés a hazai valódi, altruista szövetkezeti mozgalom újraindításához, amely 1898 és 1947 között virágzott hazánkban és a nagyvilágban ma is virágzik. (ld. ezen a honlapon a „Valódi szövetkezetekről” szóló másik írást.)

Mi tette indokolttá a helyi piacok elindítását?

Tulajdonképpen a bevezető szövegéből is sok minden kiderül, de összegzendő és kiegészítendő az alábbiakkal:

- A rövid értékesítési lánc (RÉL) létrehozásának igénye, ami a gazda, vagyis árus és a vevő közvetlen kapcsolatát jelenti.
- A kereskedők lefölöző hasznának megszüntetése.
- Az áruk szállítási költségeinek minimalizálása. (kereskedő-gazda, kereskedő értékesítő központ, értékesítő központ – disztribúciós hálózat helyett, gazda-vásárló kapcsolat.)
- Ellenőrizhető élelmiszerforrások. (szemben a világ különböző tájairól hozzánk ömlő, bizonytalan minőségű élelmiszerekkel)
- Hazai ízek.
- Hazai gazdacsaládok megélhetőségének védelme.
- Önbecsülésünk növelése. (azáltal, hogy szóltanul nem tűrjük a multi élelmiszerkereskedelmi láncok teljes elhatalmasodását hazánkban)
- És utoljára, de tulajdonképpen elsősorban azért, hogy megőrizzük a múltbéli kofapiac hagyományait.

Törvényi vonatkozások

A 2005. CLXIV. tv. módosításai a kereskedelemről.

A termelői piaccal kapcsolatos 40 km-es korlát. 2§(5a)

Pesthidegkúti Polgárok Országos Közügyekért (PePOK)

A termelői piac üzemeltetés engedélyeztetéséről (kereskedelmi hatóság nevében a jegyző) 6/A§ (3) http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0500164.TV

A 2011. CLXXXIX. tv. (Önkormányzatokról)

Árusítás lehetősége termelői piacon 13§ (1) 14, 16.

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100189.TV

Az 59/1999. (XI.26.) EüM rendelet a piaci és vásárcsarnoki árusítás közegészségügyi szabályairól. (Ezt írja felül a – 852/2004/EK rendelettel harmonizáló, de a helyi termelői piacokkal kapcsolatban könnyítéseket tartalmazó rendelet. A rendelet pontos szövege az 51/2012. (VI. 8.) VM olvasható. ld. Magyar Közlöny 68. számában:

<http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK12068.pdf>)

A könnyített higiéniai feltételekkel rendezhető HELYI TERMELŐI PIAC JÓ HIGIÉNIAI ÚTMUTATÓ (ajánlás, nem törvény) Üzemeltetőkre, árusokra, termékekre vonatkozó előírások. <http://www.elotisza.hu/jogsegely/2012/11/26/helyi-termeloi-piac-jo-higieniai-gyakorlat-utmutato>

Az 52/2010 (IV.30.) a kistermelői kvótákról és a 4/2010 (VII.5. módosítások.

A **személyi jövedelemadóról szóló tv.** szerint az **őstermelőknek**, ha az e tevékenységéből származó bevétele az évi 600 ezer forintot nem haladja meg, akkor ezen bevételéből jövedelmet nem kell figyelembe venni.

Ld. http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99500117.TV

A 55/2009. (III.13.) Kormányrendelet a vásárokról és a piacokról és a **260/2011 (XII.7.) módosítások.**

210/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről (29. § (1) E rendelet 2009. október 1-jén lépett hatályba. A termelői helyi piacokról szóló új fogalmak 2011-ben váltak törvényessé. (**260/2011 (XII.7.) módosítások**) Ezekkel kapcsolatban nem tudhatott rendelkezni egy 2009. évi Korm. rendelet és utalás sem található a vonatkozó joganyag, a 210/2009-es Korm. rendelet módosításáról a 2011. évi módosításokban.

A termelői piacokra vonatkozó 40km-es régió határokról

Európa más országaiban is vannak termelői helyi piacokra vonatkozó régió határok. Azonban ha egy helyi piac környezetében nem terem, vagy nem elérhető egy kérdéses hazai termék, akkor az üzemeltető az ország bármely területéről meghívhat olyan termelőt, akinek a termékei kielégítik a minőségi elvárásokat. Ilyen formában Magyarországnak is meg felelne a 40 km-es régió határ. Kérjük a törvényhozókat, hogy ilyen szemléletben, ezzel a kitételrel egészítsék ki a kereskedelmi törvényben megjelölt termelői helyi piac definícióját.

Egyébként megjegyzendő, hogy a gazdák már a benzinkutaknál el tudják dönteni, hogy milyen távolságban éri meg nekik termelői piacokon megjelenni. Fontos, hogy hazai, saját termelésű termékeket árusítsanak. Ennek ellenőrzése – a hatóságokon kívül – a piacüzemeltető erkölcsi feladata.

Lehetetlen állapotnak érzékeljük, hogy egy pl. Szeged táji szőlő és gyümölcsstermelő gazda nem viheti el gyümölcsseit az Alföld olyan mezővárosainak termelői piacaira, amelyek környékén nem, illetve kevés szőlő és gyümölcs terem. És fordítva az Alföldön termelt karfiolt és krumplit nem lehet elvinni pl. Villány termelői piacára, mert a távolságok meghaladják a 40 km-t. Ugyanakkor tudjuk, hogy a világ távoli tájairól – disztribúciós hálózatokon keresztül - ömlenek hazánk piacaira az ismeretlen eredetű, sok esetben egészségtelen élelmiszerek ezer tonnái.

A termelői piac üzemeltetésének engedélyeztetése

2012. január 1-től egyszerűsödött a termelői helyi piacok engedélyeztetési eljárása.

55/2009 . (III. 13.) Korm. rendelet

1. § *h) helyi termelői piac* : a kereskedelemről szóló törvényben (**2005. évi CLXIV. törvény a kereskedelemről**) (Kertv.) meghatározott fogalom. 4§. *b) a* 4/B. §-ban foglaltak tekintetében és a helyi termelői piacokkal összefüggésben e rendelet, a Kertv. 6/A. § (3) bekezdése és – a helyi termelői piacokra vonatkozó rendelkezések tekintetében – 6/G. § *c) pontja*, valamint e rendelkezésekkel összefüggésben a Kertv. 9. § (1), (4) és (5) bekezdése tekintetében kereskedelmi hatóságként, továbbá a Szolg.tv. (**2009. évi LXXVI. törvény a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól**) tekintetében a szolgáltatás felügyeletét

Pesthidegkúti Polgárok Országos Közügyekért (PePOK)

ellátó hatóságként a helyi termelői piac helye szerint illetékes települési önkormányzat, Budapesten a kerületi önkormányzat jegyzőjét (a továbbiakban: **települési jegyző**) jelöli ki.

4/B. § (1) A helyi termelői piac üzemeltetésére irányuló szándékot a **fenntartónak a piac helye szerint illetékes települési jegyzőnél kell bejelentenie.**

(2) A fenntartónak a helyi termelői piac üzemeltetésére irányuló bejelentése – a Szolgtv.-ben meghatározottakon túl tartalmazza:

- a) a fenntartó nevét, címét, székhelyét, elektronikus levelezési címét, amennyiben azzal rendelkezik,
- b) a fenntartó cégjegyzékszámát, egyéni vállalkozói nyilvántartási számát, vagy bírósági nyilvántartásba vételi számát,
- c) az üzemeltető nevét, címét, székhelyét,
- d) elektronikus levelezési címét, amennyiben azzal rendelkezik,
- e) a helyi termelői piac címét, helyrajzi számát,
- f) a területhasználatának jogcímét,
- g) a piac nyitva tartási idejét.

(3) A települési jegyző a helyi termelői piacot **nyilvántartásba veszi**. A települési jegyző által vezetett nyilvántartás nyilvános. A jegyző a nyilvántartást az önkormányzat honlapján – amennyiben azzal az önkormányzat rendelkezik – közzéteszi.

(4) A települési jegyző által a bejelentés alapján vezetett nyilvántartás – a Szolgtv.-ben meghatározott adatokon túl – tartalmazza a fenntartó által a (2) bekezdés alapján megadott adatokat.

(5) **A települési jegyző** a bejelentés másolatát a nyilvántartásba vételt követően a nyilvántartási számmal együtt megküldi:

- a fővárosi és megyei kormányhivatal kistérségi, fővárosi kerületi népegészségügyi intézetének,
- a fővárosi és megyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állat egészségügyi igazgatóságának, valamint növény- és talajvédelmi igazgatóságának,

Pesthidegkúti Polgárok Országos Közügyekért (PePOK)

- a fővárosi és megyei kormányhivatal fogyasztóvédelmi felügyelőségének,
- a Magyar Kereskedelmi és Engedélyezési Hivatalnak,
- az illetékes Rendőrkapitányságnak és
- a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnak.

(6) A helyi termelői piac fenntartója a (2) bekezdésben meghatározott adatokban bekövetkezett változásokat haladéktalanul köteles bejelenteni a települési jegyzőnek. A települési jegyző a változást a nyilvántartásba bejegyzi.

4/C. § (1) Ha a helyi termelői piac üzemeltetéséhez a forgalmazott termékekre tekintettel külön hatóság engedély (a továbbiakban: külön engedély) szükséges, és az ügyfél – a bejelentés köteles helyi termelői piac üzemeltetésére irányuló szándékára vonatkozó bejelentésének benyújtásával egyidejűleg – a külön engedély iránti kérelmet a 4/B. § (1) bekezdése szerinti települési jegyzőhöz nyújtja be, a települési jegyző a külön engedély kiadására irányuló eljárásban közreműködő hatóságként jár el.

6§. (4) A helyi termelői piac üzemeltetője a piacon árusító kistermelő

- a) nevéről és címéről,
- b) gazdasága, illetve a termelés és előállítás helyéről,
- c) regisztrációs számáról, és
- d) által árusított termékekről

napi nyilvántartást vezet, amelyet köteles 60 napig megőrizni és az ellenőrző hatóság kérésére bemutatni.

A termelői piac üzemeltetőkről és árusokról

Üzemeltetők:

Termelői, más néven helyi piacot üzemeltető lehet bárki, akinek a cégbíróságnál bejegyzett és problémamentesen működő gazdasági társasága (Bt., Kft.) van, vagy az adott önkormányzatnál nyilvántartott egyéni vállalkozói igazolvánnyal rendelkezik, és ezeket hiteles kivonattal igazolni tudja, vagy mint természetes személy erkölcsi bizonyítvánnyal tudja igazolni, hogy szándékának törvényes akadálya nincs.

Pesthidegkúti Polgárok Országos Közügyekért (PePOK)

Hiányosságnak tartjuk, hogy a termelői piacok üzemeltetőinek nem kell elvégezniük egy rövid (5-10 órás) **OKJ, vagy OHKJ** tanfolyamot. Az üzemeltető jelöltek itt értesülhetnének azokról az elvárásokról, amelyeket velük szemben az állam támaszt. Eredményes vizsga letételével ezeket magukra nézve kötelezően elfogadják. Ellenőrzés során (NAV, ÁNTSZ, Fogyasztás védelem, stb) taxatív ellenőrizhető lenne, hogy az üzemeltető megfelel-e az elvárásoknak. Ha nem felel meg első körben figyelmeztetni kell, később vissza lehet, illetve kell vonni az üzemeltetési engedélyt az ilyen üzemeltetőktől.

Árusok:

Az árusok az igazolványaik (engedélyek, permetezési naplók, stb.) aktualitásáért, nyugta és számlaadási kötelezettségeikért maguk felelnek. Fontos, hogy a higiéniai követelményekkel tisztában legyenek. Célszerű lenne, hogy a helyi ANTSZ, vagy annak helyi megbízottja tájékoztassa a helyi piacon árusítani szándékozó gazdákat és az ismeretek tudomásul vételét jelentő nyilatkozatot írasson alá a gazdákkal. A piac üzemeltetője ezt a nyilatkozatot is kérhetné az árusítani szándékozó gazdától. Mindezt a vásárlók érdekében.

A kiskert tulajdonosokról

Még mindig várat magára (2017 májusát írjuk) az NGM rendelete arról, hogy az egyébként családjuk ellátására termelő kiskert tulajdonosok miként jelenhetnek meg feleslegeikkel (zöldség, gyümölcs) a termelői helyi piacokon. (nyugtát, számlát nem tudnak adni) Esetleges adóztatásuk formája és mértéke is ismeretlen. Becslések szerint Magyarországon több százezer kiskert tulajdonos ügyéről van szó.

A kiskert tulajdonosok becsült éves árbevétele:

- A kiskertek becsült száma egy-két millió. (négy-hat millió ember élettére)
- Egy kiskert tulajdonos többnyire idény termékekkel – zöldség, gyümölcs, dióbél, esetleg tojás – rendelkezik.
- Ha egy kiskert tulajdonos minden hétvégén kimegy a helyi piacra, és ott értékesít 5-10 ezer Ft értékben, akkor egy esztendőben 260 - 520 ezer Ft bevételhez jut.

Pesthidegkúti Polgárok Országos Közügyekért (PePOK)

- Jelenleg országos szinten cirka 350 termelői helyi piac működik. (2017) Ezek együttesen néhány ezer kiskert tulajdonosnak tudnak árusító helyet biztosítani.
- Amikor a termelői piacok száma majd eléri a kívánatos 1000-et, akkor is csupán 5-10 ezer kiskert tulajdonos fog árusító helyhez jutni ezeken a piacokon.
- A fentieket figyelembe véve a kiskerttulajdonosok becsült összes maximális árbevétele cirka 5,2 Mrd Ft/év fog kitenni. (10 ezer árus * 52 hét * 10 ezer Ft bevétel alkalmanként)
- Ez az 5,2 Mrd Ft / év összemérve a feketegazdaság becsült 5 ezer Mrd Ft / éves összegével jelentéktelen, mindösszesen a feketegazdaság forgalmának 0,1%-át teszi ki.
- A kiskert tulajdonosok helyi piacokon történő árusításának törvény általi engedélyezése számlaadási kötelezettség és adómentesség mellett
 - legalizál, megtisztít egy szürke területet,
 - számos család életszínvonalát, életérzését javíthatja,
 - lélektanilag kiváló hatása lehet,
 - erősíti a helyi közösségek összetartását,
 - nemzetpolitikai értelemben is bizalomerősítő,
 - turisztikai érdekesség,
 - és egyéb közösségi bevételek generálója lehet.

Természetesen fontos hangsúlyozni, hogy a helyi piacok üzemeltetői nem engedhetnek be olyan kiskert tulajdonosokat ezekre az alapvetően „meghívásos” piacokra, akikről a környék lakói tudják, hogy az alapvető higiénias elvárásoknak sem felelnek meg. Lehetőség szerint az üzemeltetők tartsanak ismeretterjesztő előadásokat a helyi piacok higiénias elvárásairól a kiskert tulajdonosok részére.

Nézzük a németországi példát!

Németországban a Szövetségi kormány, a Tartományi kormányok és az Önkormányzatok hatáskörébe tartozik az adók kivetése. A Szövetségi kormány és a

Tartományi kormányok nem foglalkoznak a termelői helyi piacok és ezen belül a kiskert tulajdonosok adózási ügyeivel. Ezt a helyi önkormányzatok intézik. Azok pedig teljes mentességet adnak az ilyen piacokon árusító kiskert tulajdonosoknak. **Nem regisztráltatják, és nem adóztatják** ezeket a kistermelőket, ezeket az árusokat. Az ilyen kiskert tulajdonosok fizetnek (vagy fizetniük sem kell) egy szolid helypénzt a piac üzemeltetőjének és ezzel az ügy el van intézve. Számlát adni nem kötelesek és ezért a tevékenységükért adózniuk sem kell.

A német önkormányzatok sokkal inkább lokál patriotizmusnak, turisztikai látványosságnak, szociálisan hatékony eljárásnak tartják a kiskert tulajdonosok ilyen tevékenységének engedélyezését, mintsem potenciális adó bevételi forrásnak.

Üzemeltetési tapasztalatok

Egy termelői helyi piac várható árusainak számától függően kell megválasztani a helyszínt és annak méretét. Valamint olyan helyszínt érdemes választani, amelyet a környék minimum 15-25 ezer főnyi lakossága viszonylag könnyen el tud érni. Persze vannak olyan megyéink (pl. Baranya, Békés megyék, stb.) amelyekben nagy számban vannak kis lélekszámú (50-500 lakosú) falvak. Ezekben a térségekben is ki lehet választani egy néhány falu számára megfelelő közös helyszínt. Szerényebb lesz a forgalom, de a közösségi hangulat és érzés megélése ezekben a térségekben is fontos tényező.

Célszerű továbbá olyan helyszínt választani, amelynek igénybevételéért nem kell, illetve csak formális összeget kell fizetni. Jó helyszínek számíthatnak a szövetkezetek saját telephelyei, az önkormányzatok tulajdonában lévő közterületek, plébánia hivatalokhoz tartozó telkek, cserkészházak telkei, esetleg vállalkozók, vagy magánszemélyek – térítésmentesen felajánlott – saját telkei.

Fontos, hogy a helyszínen, vagy annak 100 méteres közelében az árusoknak illemhely elérhető legyen. Ugyancsak fontos, hogy a helyszínen áramvételi lehetőség legyen, mert lehetnek olyan árusok, akik hűtőszekrényből, vagy hűtőpultról szeretnének árusítani, illetve a pénztárgépek is igényelhetnek külső áramforrást.

Tapasztalatból tudjuk, és ezért említjük, hogy célszerű a piac egy megfelelő pontján egy „kóstoló asztalt” kialakítani, ahol az árusok által felajánlott – minimális

Pesthidegkúti Polgárok Országos Közügyekért (PePOK)

mennyiségű – termékekből kóstolni lehet. A piac szervezői csoportjából egy-két asszony szeleteli és megkeni zsírral a kenyeret, felvágja a hagymát, kínálja a töpörtyűt, felvágottat, gyümölcsöt stb. Az asztal körül ragyogó alkalom kínálkozik beszélgetésre és a kapcsolatok építésére.

A termelői piacok bejáratánál és területén egy-egy nemzeti színű zászló jelezheti a piac hazai jellegét. Mivel az áramvétel lehetősége adott egy erősítő berendezés is telepíthető. Egy-egy 20 percre a Kárpát-medence zenéiből lehet sugározni. (népzene, tánczene, operett) Fontos, hogy ne végig szóljon a zene, legyenek csendes időszakok. Ezen sorok írója szerint az is fontos, hogy a zene ne harsogja túl a beszélgetni szándékozókat. A piac végeztével a helyszínt ki kell takarítani, eredeti állapotában kell visszaadni tulajdonosának.

A helyi média szerepe és feladatai

A piaci napok nyilvánosságra hozatala a médiumokon keresztül sok pénzt felemészthet. Ez nem kívánatos, mert ezek a költségek is az áruk árában jelentkezhetnek. A legtöbb városi és vidéki helyszínen ma már léteznek helyi kábel TV-s társaságok és helyi újságok. Meg kell értetni ezek tulajdonosaival, hogy az ő érdekük is a helyi piaccal kapcsolatos hírek közreadása. Interjúk, cikkek segítségével kell a vásárlók széles körét tájékoztatni a piacról, annak helyszínéről, az áruk típusáról, az árszínvonalról és arról, hogy mi a célja az ilyen típusú piacoknak. A piac tényéről – lehetőleg - olcsó szórólapokat is kell készíteni és ezeket a helybéli diákok közreműködésével, vagy a helyi postás segítségével kell a postaládákba juttatni. Be kell indítani a beszélgető fórumokat a piacról a közösségi helyszíneken (vendéglő, posta, terménybolt stb.). A helybéli plébánost, és/vagy lelkészt is fel kell kérni, hogy alkalmanként hirdesse meg a piacot, ahol jó emberek találkozhatnak és vásárlás közben is a szolidaritásukat fejezhetik ki egymás iránt. Az óvodák, iskolák vezetői is megnyerhetők arra, hogy a szülők részére meghirdessék az eseményt. A (média) támogatóknak tisztában kell lenniük azzal a ténnyel, hogy ezek a helyi piacok az "ötletgazda", az üzemeltető és segítői részére alapvetően nem üzleti vállalkozás. A bevétel az árusoknál marad.

Termékek és árak

A termékek hazai szezonális termékek – zöldségek, gyümölcsök – de természetesen szóba jöhetnek a méz, tojás, tejtermékek, pékáruk, hús félék, virágok, minden, ami egy adott szezonban a hazai gazdák kezei alól kikerül. Ezen sorok írója mindig hangsúlyozza, hogy az árusok az aktuális napi kiskereskedelmi ár alatt minimum 10-20%-kal kínálják portékáikat. Ahogyan az a „Cél”-ban meg van fogalmazva úgy kell alakítani az árakat. A jó hazai minőség és a méltányos árak fogják visszavonhatatlanul vonzóvá tenni a piacoknak ezt a formáját.

Meggyőződésünk, hogy ilyen árakkal is messze jobban fognak járni a termelők, mintha felvásárlóknak adnák át termékeiket, vagy nagybani piacokon értékesítenék azokat.

NAV és ANTSZ szempontok

A szóban forgó piacokon a számlaadási, adózási kötelezettség és bizonyos áruknál az ANTSZ és Állat-egészségügyi megfelelés az árusok felelősségi körébe tartozik. Az ezzel kapcsolatos esetleges visszaélésekért a piac üzemeltetői első helyen felelősségre nem vonhatóak. A piaci helyszín közegészségügyi vonatkozásait az üzemeltető garantálja. (Az üzemeltető ellenőrzi, hogy az árusok rendelkeznek-e termelői igazolvánnyal, illetve azt, hogy termékeik forrását tudják-e igazolni.)

Parkolási lehetőségek biztosítása

A helyszín megválasztásánál figyelemmel kell lenni arra a tényre is, hogy sokan autókkal érkeznek a piacra. A közelben a lehetőségek szerint parkolási helyet kell biztosítani. Sem a parkolás folyamata, sem a piac körüli mozgás nem gátolhatja a piac körüli szokásos napi közúti forgalmat.

Vásárlók

A Máriaremetén, (Budapest, II. ker. Hímes u. 3.) 2006 óta megtartott próba-piaci napok nagy sikert arattak a vásárlók körében is. Ez a piac azóta is, havonta kétszer folyamatosan működik.

A vásárlók nagyra értékelik, hogy a termelőktől közvetlenül vásárolhatnak és személyes kapcsolatokat építhetnek ki. Sokan kiemelik, hogy a termelői piac hangulata is vonzóvá teszi a piaci napokat.

A sok-sok beszélgetési lehetőség, a kapcsolatteremtés lehetősége, az hogy nem rohannak az emberek, hanem keresik egymás társaságát, nyugodt, békés az ilyen piac és nem a reklámokban és bevásárlóközpontokban megszokott gépies hangulat uralkodik. A legkisebb korosztály, a gyerekek is megtalálják a maguk kürtöskalácsát és a futkorászási lehetőséget a piactéren.

Annak érdekében, hogy ilyen hazai piacok minél nagyobb számban nyissák meg kapuikat, serkenteni és támogatni kell ezeket a kezdeményezéseket. Civil oldalról, a vásárlók részéről, a helyi újságokban is az igények hangsúlyozásával segíteni és befolyásolni kell a vonatkozó törvények és rendeletek kedvező alakítását.

Javaslatok

Az irány nagyon jó. Magyarországon 2016-ban nem voltak termelői helyi piacok, mára ezek becsült száma 350-400. A megoldásra váró hiányosságok közül néhány – ezen sorok írója szerint – a következők:

1. Nincs megoldva a termelői piacüzemeltetők OKJ, vagy OHKJ keretek közti oktatása és vizsgáztatása, ezért sok esetben az ilyen piacok nem felelnek meg a termelői piacok kívánalmainak. Az üzemeltetők felelősségre vonásának nincsenek meg a taxatív törvényes elemei.
2. A termelői piacok „40 km-es” régióhatára is akadály a annak, hogy hazánk gazdag és változatos agrár és feldolgozott agrártermékei az ország minden területén termelői piacokra kerüljenek. Ez hátrányt jelent a gazdáknak és előnyt a multi nagykereskedelmi élelmiszer láncoknak.
3. A hazai kiskert tulajdonosok ezrei nem jelenhetnek meg szerény termény feleslegeikkel az ilyen piacokon, mert nem számlaképesek. Véleményünk szerint egy szerény (néhány ezer Ft-os) éves „hozzájárulás” befizetésével a termelői piac illetékes önkormányzatánál ezek a kiskert tulajdonosok regisztráltakká válhatnak. Az ilyen jellegű piaci megjelenésük kismértékű „fehéredést” jelentene a gazdasági életünkben és sok – főleg vidéki - család életérzését javíthatná.

Budapest, 2017. május 21.

Szilágyi Zsolt